

Mulgu mälumäng VIIES, I etapp Riidaja kultuurimaja 19.10.16

1. TÄHELEPANU! VIDEO! (A.Ütsik)

Hulk aastaid on Eesti rahvast hullutanud seriaal "Õnne 13", kus tegevus toimub Morna linnas. Kus on aga Mulgimaal selline bussipeatus

VASTUS: Asub Viljandi Nuia maanteel mõni km enne Karksi

2. MULGI KEEL (A. Laande)

Mes tüüriistage om tegemist?

niitsmear'k, niitsmejalg, niitsmelaud, nitseruup

Vastus: Kangastelgedel kudumiseks niite valmistamise tööriist.

3. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil? (kirjuta ees- ja perekonnanimi)

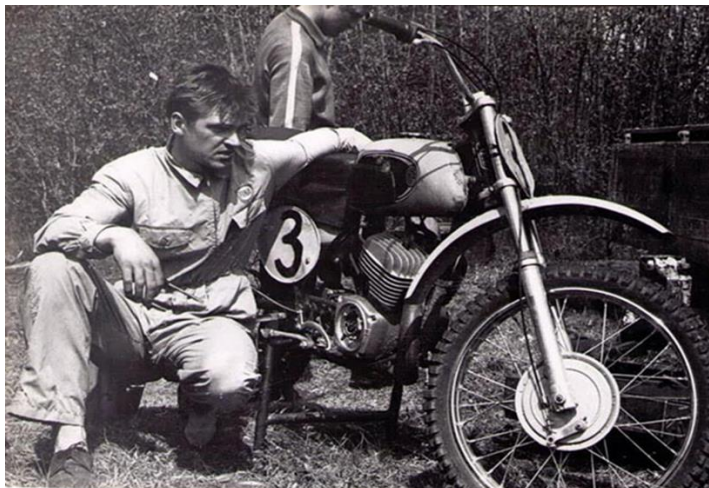

Vastus: Arnold Luhaäär, Mõisakülast pärit tõstja. 8-kordne Eesti meister tõstmises ja 1-kordne Eesti meister Kreeka-Rooma maadluses.

Olümpiamängudel 1928. a hõbe ja 1936. a pronksmedal, pronksmedal MM-ilt ja hõbemedal EM-ilt. Kõrgvormis aastatel 1927 – 1939.

[Allikas: ajaleht Sakala 13.10.2016](#)

4. SPORT (E.Liiber)

Kes on see mees: Nuia AMK edukaim soolosõitja, 13- kordne Eesti meister motokrossis? Hiljem edukas bagisõitja, NSVL MV medalist. Tänapäeval on kunagised konkurendid teda nimetanud „Eesti oma Ken de Dyker.“

Vastus: Jaak Sala

5. MULGIMAA AJALUGU ja ARHITEKTUUR (P. Mänd)
Mis objekt on pildil ja kus see asub?

Vastus: Kärstnas Kabelimäele Anrepite perekonnakalmistule viiv korrastatud maakivist kaarsild.

Allikas: ajaleht Sakala 13.10.2016

6.MUUSIKA (A.Pai)

Mis aastal toimus esimene „Tõrva Loits“?

Vastus: Tõrva kui ajaloolise Lõuna- Eesti suvituslinna suurejoonelise muusikaürituse korraldamise traditsioonid ulatuvad eelmise sajandi viimasesse kümnendisse, mil 1998. aastal korraldati Tõrva linna keskväljakul maestro Eri Klasi juhendamisel ooperi Borgi ja Bess kontsertettekannet, mida käis vaatamas üle 6000 inimese üle Eesti. Toona oli plaan samalaadsete kontsertide korraldamist jätkata igaaastaselt, kuid Eestit üheksakümnendate lõpus tabanud majanduslangus tõi Tõrva kontserdikorraldusse pausi. Uuesti alustati igaaastase muusikalise suursündmuse korraldamisega aastal 2008, mil toimus esimene kontserterendus "Tõrva Loits", millest oli plaan teha väikelinna tuntust suurendav ja eestimaist kultuuri pakkuv igaaastane kontsertide sari. Tänapäevaks on Tõrva Loitsust kasvanud välja üks suurimaid ja vaatamängulisemaid suveüritusi Lõuna- Eestis.

7.LOODUS (O.Renno)

Mis nime kannab Sakala kõrgustiku üle merepinna kõrgeimale küündiv tipp ja kus vallas ta paikneb?

Vastus: Härjassaare mägi (147 m ümp) Karksi vallas.

8.ETTEVÕTLTUS; MAJANDUS (A.Ütsik)

Suislepa Voorus asus Sakala vanim muinaslinn ja ühtlasi üks suuremaid. See oli tähtis punkt vanal kaubateel, mis läks Viljandist üle Suislepa ja Otepää Pihkvasse. Kõrgendatud otstega, nn. Kalevipoja sängi tüüpi linnamägi rajati keskmisel rauaajal (6.-7. sajandil) ning oli kasutusel 11. sajandini. Mäe rikuti 19. sajandil. Arheoloogilised leiud on Viljandi Muuseumis. Mis tegevusega rikuti see suurepärase linnamägi?

VASTUS: Kruusa kaevandamisega

9. MULK MUJAL (A.Pai)

Sel aastal, 8.oktoobril möödus 100 aastat legendaarse Kärstna koolidirektori ja kultuurielu edendaja sünnist. Kärstna kooli vilistlaste arvates vääris teenekas mees mälestuspinki, mis põlistaks tema suurt tööd kooli ja kogu Kärstna kultuurielu edendamisel kooli direktorina aastatel 1955 kuni 1965. Ta dirigeeris laulukoore Kärstnast, Suislepast, Holstrest, Riidajast ja Lõvelt.

Kärstna puhkpilliorkestrit juhendas ta veel 1981.a kuni aastani 1989 sõites igaks prooviks Kildult Kärstnasse.

Kes kohe üldse midagi temast pole kuulnud, tema eesnimi on nagu ühel eesti folklooris tuntud kavalpea eesnimi ja perenimi on ühe Eestis tuntud ja Hiinas kannatanud linnul.

Vastus: MTÜ Kärstna Külaliikumine algatus pälvis toetust ja 8.oktoobril 2016.aastal avati mälestuspink kooli- koori- ja orkestrijuhile Ants Varblasele Kärstnas mälestuspink. Tänu veelkord toetajatele. Loe lisa: Ants Varblasest kirjutas pikema loo Märtpomp 2007 aasta maikuu Tarvastu Teatajasse:

http://www.tarvastu.ee/documents/1467593/11064362/TarvastuTeataja_mai.pdf/8e9c1743-2a92-438c-ba5a-5560a41ef05e

10. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Mihändsen kihlkunnan kandas sihändest põlle?

Vastus: Paistu.

11. VARIA (O. Renno)

Mis on pürofoobia?

Vastus: hirm tule või põlemise ees.

12. VANAD ESEMED JA ASJAD (E. Liiber)

Kuidas nimetatakse seda eset või milleks seda kasutati? (kasutada võib ka praegu)

Vastus: Tindipoti- ja sulepea alus. (Kirjutuslauagarnituur).

13. TÄHELEPANU! VIDEO! (A. Ütsik)

Sellele kalmistule on antud vanust pisut üle 100 aasta. Kus Mulgimaal asub see väike, kuid ikka veel kasutusel olev kalmistu?

VASTUS: Tuhalaane kalmistu.

14. MULGI KEEL (A. Laande)

Üits tähendus om sõnal – kalbus mulgi keeles on taim - kalmus. Näete pildi pääl!

A mihandest inimest nimetets Mulgimaal - kalbus?

Vastus: Kaltsakas. Ärä sa ninda kalbuse muudu küll mine, pane ikki parepe rõõva selgä. (Ärä sa nii kaltsaka moodi küll mine, pane ikka paremad riided selga).

15. PILDIVOOR (P. Mänd)

Kes on pildil (ees- ja perekonnanimi)?

Vastus: Maido Ruusmann, Tõrva linnapea, uus Mulgimaa vanem, kes võttis ametiraha vastu seniselt Mulgimaa vanemalt Peeter Rahnelilt 12. oktoobril 2016 – Mulgi lipu päeval.

Allikas: ajaleht Sakala 13.10.2016

16.SPORT (E.Liiber)

Sellel aastal 11. septembril toimus IX Tõrva – Helme kergejõustikupäev olümpialastega.

Nüüd korraldatakse neid võistlusi ühe varalahkunud spordimehe auks? Kuidas on selle varalahkunud spordimehe nimi? (ees- ja perekonnanimi 2p.)

Vastus: Kelgukoondise peatreener Peeter Kirt. (Magnus Kirdi isa).

15. Mulgimaa ajalugu ja arhitektuur (P.Mänd)

Sellise autoga võisid ringi vurada ka jõukad mulgid. Nimeta auto mark?

Vastus: auto mark on Ford. Mudel T, toodetud 1924. a, pildistatud septembris 2016 Haapsalus. Auto on täielikus töökorras.

18. MUUSIKA (A. Pai)

Kuulete salvestust 2009.aastast, kirjutage, kes laulavad - nimeta koorikoosseisu nimi.

Vastus: Tõrva Laulustuudio Neidudekoor-Kaks kuukiirt mu toas- Laululahingus, Maie Kala juhatamisel.

19. LOODUS (O. Renno)

Millised õunasordid? (Kaks õigesti – 1 p.)

Vastus: sügisjoonik, antoonovka, (liivi) sibulõun.

20.ETTEVÕTLUS; MAJANDUS (A. Ütsik)

Küsitava linna nime ümber olid toimunud 1927.a. paiku tulised vaidlused. Rahva suus olid kasutusel tõkatialevi ja pigilinna nimi. Kuid oli ka muid variante. Selles linnas ei olnud tol ajal suuremaid tööstusettevõtteid. Kuid siiski loetleti elanikke 1940.a. üle 3000. Ja linnas oli ligi 20 rätseppa, 10 kingseppa, 5 kellaseppa, 3-4 fotograafi, tegutses 6-7 taksot, üle 50 kaupluse. Tegutses ka 2 pank.

Mis linnast on jutt?

VASTUS: Tõrva (Andmed Tõrva linna kodulehelt)

21. MULK MUJAL (A.Pai)

1999.aastal osales Helme Lossimägedes harrastusnäitlejate Helme Teatrilaaagri lavastuses „PalveHelmes“ ja luges Helme koobastes enda poolt loodud mulgi murdes luulet teatrilaagrist osavõtjatele tõrviku-, küünlatule ja väljas tormleva äikese taustal üks Helme kandist pärit teatrimees. Helmes sündinud lavastuse aluseks oli Herta Laipaiga kunstmuistend „Lättepiiga“ Etenduse lavastaja oli Andres Lepik, muusikaline juht Peeter Konovalov, liikumisjuht Oleg Titov. Kunstnik oli Valev Elerand ja valgusmeister Tiina Parbo teatrist „Ugala“.

Kes oli see Helme kihelkonnast pärit vägilasekasvu mulgi juurtega näitleja, kes heal meelel mängis kaasa Helme lossimägedes Herta Laipaiga kunstmuistendi „Lättepiiga“ alusel lavastatud vabaõhuetenduses „PalveHelmes“ täites seal Jutustaja kandvat rolli?

Vastus: Lembit Eelmäe

22. MULGI KULTUUR (A. Laande)

Kudas nimetets sihändest pääkatet?

Vastus: Sedä võip nimete – päärätt, täüsrätt, sabage tanu, pikktanu, punane tanu. Ku olli lühemp, sis puultanu või puulrätt.

23. VANAD ESEMED, ASJAD: (E. Liiber)

Eesti marga ja penni kasutamine lõpetati 1927.a. mais vastu võetud Rahaseadusega, mis hakkas kehtima 1.jaanuaril 1928. Kasutusele võeti kroonid ja sendid. Kes oli teie laudadel ringlevate pangatähtede ja ka teiste pangatähtede kavandite autor? (kujundaja)

Vastus: Günter Reindorff Mündid kujundas Georg Westenberg.

24. VARIA (O.Renno)

NUTIKÜSIMUS (KOMBI)

- See tööriist leidub küllap igas kodus. Koosneb teraspulgast ja käepidemest.
- Võib olla mitmet suurust, kujult ja jämeduselt erineva otsaga.
- Elektriliste mudelite ilmumise järel eelistatakse seda riista vasarale.
- Selle riista rahvalik nimetus on kruvits.

Vastus: kruvikeeraja.